

MAAELUMINISTEERIUM

Euroopa Maaelu Arengu
Põllumajandusfond:
Euroopa investeeringud
maapiirkondadesse

Eesti maaelu arengukava 2014–2020 meetme 4.2.2 “ Keskmise suurusega ettevõtjate ja suurettevõtjate põllumajandustoodete töötlemise ning turustamise investeeringutoetus” II taotlusvooru rakendusanalüüs

Märt Mõlter

*kaubanduse ja põllumajandussaadusi töötleva tööstuse osakond / peaspetsialist
30.08.2017*

Sisukord

1	Sissejuhatus	3
2	Toetuse taotlemine ja määramine	4
3	Toetatud tegevused	5
4	Investeeringute asukohajärgne analüüs	7
5	Toetuse saaja juriidiline vorm	8
6	Meetme indikaatorid ja sihttasemete saavutamine	9
7	Hindamiskriteeriumid	9
8	Kokkuvõte	11

1 Sissejuhatus

Käesolevas rakendusanalüüsis analüüsitakse Eesti maaelu arengukava 2014-2020 (edaspidi *Arengukava*) meetme 4 „Investeeringud materiaalsesse varasse“ tegevusliigi 4.2 „Investeeringud põllumajandustoodete töötlemiseks ja turustamiseks“ alameetme 4.2.2 „Keskmise suurusega ettevõtjate ja suurettevõtjate põllumajandustoodete töötlemise ning turustamise investeeringutoetus“ (edaspidi *meetme 4.2.2*) rakendumist.

Meedet rakendatakse Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduse § 67 lõike 2 ja § 82 lõike 3 ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1305/2013, Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist (EAFRD) antavate maaelu arengu toetuste kohta ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1698/2005 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 487-548) artikli 17 lõike 1 punkti b alusel.

Meetme 4.2.2 üldeesmärgiks on aidata kaasa jaekaubandusele suunatud kõrgema lisandväärtusega toodete töötlemise osakaalu suurendamisele, mis aitaks tagada turult kõrgema ja stabiilsema sissetuleku kõigile tarneahela lülile ja kõrgema lisandväärtusega toodete töötlemise efektiivsuse tõstmisele, mis suurendab nende toodete konkurentsivõimet lisaks siseturule ka välisurgudel. Samuti on selle meetme eesmärgiks aidata kaasa tegevusvaldkonna mitmekesistamisele ning soodustada töökohtade loomist.

Meetme 4.2.2 rakendamise aluseks on maaeluministri 18. septembri 2015. a. määrus nr 5 „Keskmise suurusega ettevõtjate ja suurettevõtjate põllumajandustoodete töötlemise ning turustamise investeeringutoetus“.

Arengukava meetme „Investeeringud põllumajandustoodete töötlemiseks ja turustamiseks“ kogueelarve on 69 miljonit eurot, millest Euroopa Liidu osa on 85% (58,65 miljonit eurot) ja Eesti riigi kaasfinantseering on 15% (10,35 miljonit eurot). Meetme 4.2.2 eelarve on 16,56 miljonit eurot, millest Euroopa Liidu osa on 85% (14,08 miljonit eurot) ja Eesti riigi kaasfinantseering 15% (2,48 miljonit eurot). Täpsemalt taotlusvooruks ettenähtud rahalised vahendid määrab minister iga-aastaselt oma käskkirjaga.

Meetme 4.2.2 toetuse minimaalne suurus ühe taotluse kohta on 100 000 eurot ja toetuse maksimaalne suurus kogu arengukava programmiperioodi (2014-2020) jooksul on kaks miljonit eurot ühe taotleja kohta. Meetmest on võimalik toetust taotleda seadmete ostuks.

Käesoleva analüüsi eesmärgiks on anda lühiülevaade meetme rakendamise teises voorus esitatud taotlemise ja taotluste rahuldamise tulemustest, hõlmates järgmisi teemasid:

- toetuse taotlemine ja määramine;
- toetatud tegevused;
- investeeringute asukohajärgne analüüs;
- toetuse saajate juriidiline vorm;
- indikaatorid ja sihttasemete saavutamine;
- hindamiskriteeriumite ülevaade ja tulemused.

Rakendusanalüüsi koostamisel kasutati PRIA-lt 21.mai 2017. a. seisuga saadud andmeid.

2 Toetuse taotlemine ja määramine

Meetme 4.2.2 II taotlusvoor toimus perioodil **12.–16. detsember 2016 a.**

Kirjalikult esitatud toetuse taotlusi võeti vastu posti teel PRIA keskuse aadressil Tähe 4, Tartu 51010 ja elektrooniliselt e-posti aadressil info@pria.ee.

Toetuse taotlemiseks tuli esitada PRIA-le vormikohane avaldus. PRIA tegi taotluste rahuldamise otsused 11. maiks 2017. a.

II taotlusvooru eelarve oli 4,7 miljonit eurot, mis moodustab 28% kogu meetme eelarvest (16,56 miljonit eurot). II taotlusvoorus esitati kokku 13 taotlust (tabel 1), mis sisaldas kokku 129 tegevust. Taotlusi esitati kogusummas 7 205 982 eurot, mis ületas taotlusvooru eelarvet rohkem kui 53%.

Tabel 1. Meede 4.2.2 toetuse taotlemine ja määramine, II taotlusvoor (2016)

Esitatud taotluste arv	Heakskiidetud taotluste arv	Heakskiidetud taotluste osakaal esitatud taotluste arvust	Taotletud toetuse summa, eurodes	Määratud toetuse summa, eurodes	Määratud toetuse osakaal taotletud summast
13	9	69,23%	7 205 982	4 598 638	63,82%

Allikas: PRIA

Toetust määrati kokku 9 taotlejale, mis sisaldas kokku 87 tegevust kogusummas 4 598 638 eurot. Toetuse saajatest 4 taotlejat olid suurettevõtjad ja ülejäänud 5 keskmise suurusega ettevõtjad.

3 Toetatud tegevused

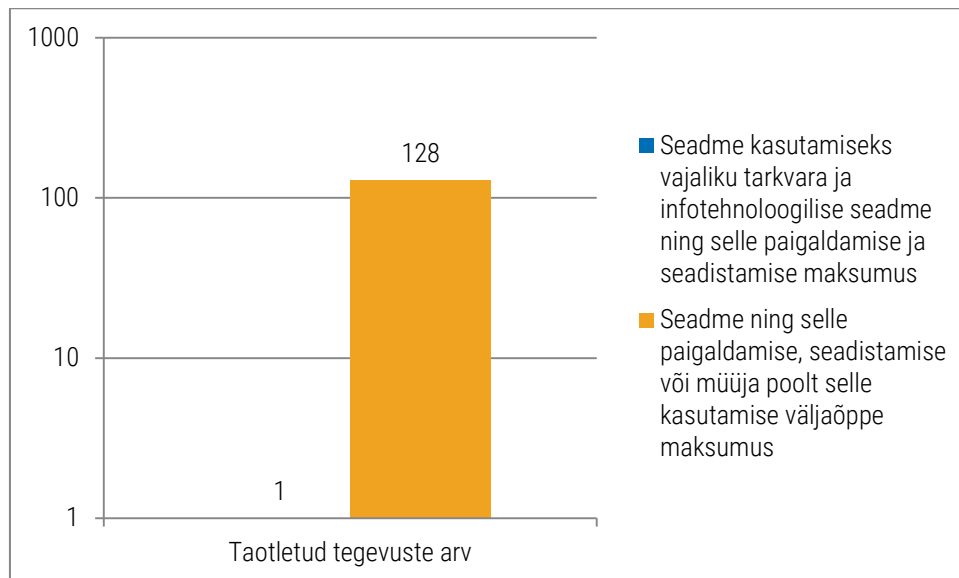
Meetmest 4.2.2 saab toetust taotleda Euroopa Liidu toimimise lepingu lisaga I hõlmatud põllumajandustoodetest I lisa või I lisaga hõlmamata toodete töötlemiseks või töötlemiseks ja turustamiseks vajalike seadme ostmiseks.

Meetme 4.2.2 kohaselt saab toetust taotleda järgmiste seadmetega seotud tegevuste kohta:

- seadme ning selle paigaldamise, seadistamise või müüja poolt selle kasutamise väljaõppe maksumus;
- seadme kasutamiseks vajaliku tarkvara ja infotehnoloogilise seadme ning selle paigaldamise ja seadistamise maksumus.

II taotlusvoorus taotletud seadmetega seotud tegevuste jaotus on toodud joonisel 1.

Joonis 1. Seadmetega seotud taotletud tegevuste arv

Allikas: PRIA

Joonisel 1 esitatud andmetest selgub, et kõige enam taotleti toetust „seadme ning selle paigaldamise, seadistamise või müüja poolt selle kasutamise väljaõppe maksumus“ tegevuseks (128 korda, summas 7 202 221 eurot). Samuti taotleti toetust „seadme kasutamiseks vajaliku tarkvara ja infotehnoloogilise seadme ning selle paigaldamise ja seadistamise maksumus“ tegevuseks (1 kord, summas 3 760 eurot).

Eelnevale joonisele on heaks jätkuks tabel 2, kus on ära toodud II taotlusvooru tegevuste jaotus eraldi ridadena. Esitatud taotlustes taotleti toetust 129 tegevuse jaoks, millest rahuldati 87 tegevust ehk 67%.

Tabel 2. Toetatud tegevused ja määratud toetuse summad tegevuse järgi, €

Tegevuse nimetus	Taotletud tegevuste arv	Taotletud toetuse summa	Rahuldatud tegevuste arv	Määratud toetuse summa	Rahuldatud toetuse summa (€/tegevus)	Rahuldatud toetuse jagunemine tegevuste lõikes
Seadme kasutamiseks vajaliku tarkvara ja infotehnoloogilise seadme ost ning selle paigaldamine ja seadistamine	1	3 760	0	0	0	0%
Seadme ost ning selle paigaldamine, seadistamine ja kasutusõpetus	128	7 202 221	87	4 598 638	52 858	100%
Taotlusvoor kokku:	129	7 205 982	87	4 598 638	52 858	100%

Allikas: PRIA

4 Investeeringute asukohajärgne analüüs

Kõige rohkem esitati taotlusi Tartu maakonnast, täpsemalt 4 taotlust (tabel 3). Järgneb Harju ja Põlva maakond 2 taotlusega. Järva, Lääne, Saare ja Võru maakonnast esitati 1 taotlus maakonna kohta. Ühe esitatud taotluse investeeringu asukohaks oli märgitud nii Saare kui ka Rapla maakond. Ülejäänud maakondadest taotlusi ei esitatud. Lisaks sellele on tabelis 3 ära toodud rahuldatud toetuste summad.

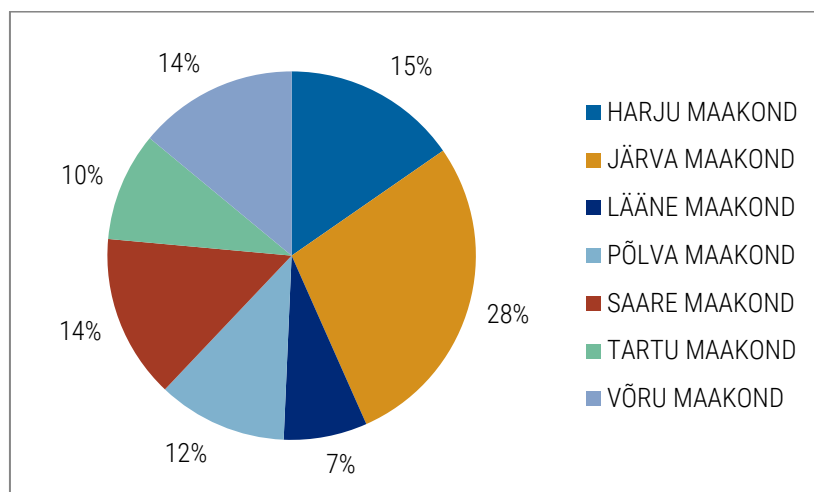
Tabel 3. Toetuse jagunemine maakondade lõikes, €

Maakond (rakenduspiirkond)	Esitatud taotluste arv	Toetuse saajate arv	Rahuldatud toetuse summa
Harju maakond	2	2	706 094
Hiiu maakond	0	0	0
Ida-viru maakond	0	0	0
Järva maakond	1	1	1 287 552
Jõgeva ja Järva maakond	0	0	0
Lääne maakond	1	1	337 251
Lääne-Viru maakond	0	0	0
Põlva maakond	2	1	523 386
Rapla maakond	0	0	0
Saare maakond	1	1	661 173
Saare ja Rapla maakond	1	0	0
Tartu maakond	4	2	439 578
Võru maakond	1	1	643 604
Taotlusvoor kokku:	13	9	4 598 638

Allikas: PRIA

Toetuse summade jaotust analüüsid selgub, et kõige suurem rahuldatud toetuse summa määrati Järvamaale, 1 287 552 eurot, mis moodustab kogu määratud toetuse summast (4 598 638 eurot) 28% (joonis 2). Järgneb Harju maakond, kus määrati toetuseks 706 094 eurot, ehk 15% kogu määratud toetuse summast. Harjumaale järgnevad Saare (14%), Võru (14%), Põlva (12%), Tartu (10%) ja Lääne (7%) maakond. Rahuldatud toetuse summa jaguneb 7 maakonna vahel.

Joonis 2. Määratud toetuse summa jagunemine maakondades, %

Allikas: PRIA

5 Toetuse saaja juriidiline vorm

Vastavalt meetmele 4.2.2. võib toetust taotleda ettevõtja äriseadustiku tähenduses, kes vastab komisjoni määruse (EL) nr 651/2014 keskmise suurusega või suurettevõtja nõuetele.

II taotlusvooru tulemuste põhjal oli meetme 4.2.2 toetuse saajatest 56% (5) aktsiaseltsid, 44% (4) osäühingud. Toetuse saajatest vastas 2 aktsiaseltsi suurettevõtjate nõuetele.

Suurettevõtjatel oli keskmine määratud toetuse summa 812 401 eurot taotluse kohta (tabel 4). Aktsiaseltside arvestuses oli keskmise suurusega ettevõtjate keskmine rahuldatud toetuse summa 181 348 eurot taotluse kohta, mis moodustab suurettevõtjate keskmisest rahuldatud toetuse summast 22%. Keskmise suurusega osäühingute keskmine määratud rahuldatud toetuse summa oli 592 279 eurot toetuse kohta. Samas keskmine toetuse summa rahuldatud taotluse kohta osäühingutel, keda loetakse suurettevõtjateks, oli 622 616 eurot.

Tabel 4. Toetuse saaja juriidiline vorm ja toetuse summad, €

Ettevõtluvorm	Rahuldatud taotluste arv	Rahuldatud toetuse summa	Keskmine rahuldatud toetuse summa rahuldatud taotluse kohta
Aktsiaselts Keskmise suurusega	3	544 045	181 348
Suurettevõtja	2	1 624 803	812 401
Aktsiaseltsid kokku:	5	2 168 848	433 770
Osäühing Keskmise suurusega	2	1 184 559	592 279
Suurettevõtja	2	1 245 231	622 616
Osäühingud kokku:	4	2 429 790	607 448
Taotlusvoor kokku:	9	4 598 638	510 960

Allikas: PRIA

6 Meetme indikaatorid ja sihttasemete saavutamine

Meede 4.2 panustab järgmistesse maaelu arengut käsitlevatesse Euroopa Liidu sihtvaldkondadesse (Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse nr 1305/2013 artikkel 5):

- sihtvaldkond 6A: tegevusvaldkondade mitmekesistamise, väikeettevõtete loomise ja arendamise ning töökohtade loomise hõlbustamine;
- sihtvaldkond 5B: energiakasutuse tõhustamine põllumajanduses ja toiduainetööstuses;
- sihtvaldkond 3A: toormetootjate konkurentsivõime parandamine nende parema integreerimise abil põllumajanduslike toiduainete tarneahelasse kvaliteedikavade kaudu, mis annavad põllumajandustootjatele lisaväärtuse, kohalike turgude edendamise ja lühikeste tarneahelate ning tootjarühmade ja tootmisharude vaheliste organisatsioonide kaudu.

Tulenevalt sellest, millise sihtvaldkonna alt on meede programmeeritud, on ette nähtud Euroopa Komisjoni poolt kehtestatud kohustuslikud indikaatorid liikmesriikidele, mille kohta tuleb seire käigus andmeid koguda ja Euroopa Komisjonile esitada. Meetmel 4.2.2 on neli kogutavat väljundindikaatorit:

- O.1 – „Riiklikud kulutused kokku“
- O.2 – „Koguinvesteering“
- O.3 – „Toetatud tegevuste arv“
- T.15 – „Koguinvesteering energiatõhususse“

Sihttasemete indikaatorite tulemused on toodud tabelis 5. II taotlusvooru kohta ei ole andmed veel kätte saadavad, kuid see-eest on osaliselt olemas I taotlusvooru andmed.

Tabel 5. Sihttasemete indikaatorid, 2016

Taotlusvooru tähis	O1	O2	O3	T15
64222015-1	107 603	422 295	1	422 295
64222016-1	0	0	0	0
Meede kokku:	107 603	422 295	1	422 295

Allikas: PRIA

7 Hindamiskriteeriumid

Taotluste hindamisel lähtuti hindamiskriteeriumitest. Hindamisel moodustub taotluste punktiarvestus vastavalt hindamiskriteeriumis sätestatule. Meetme 4.2.2 hindamiskriteeriumites on 8 alapeatükki:

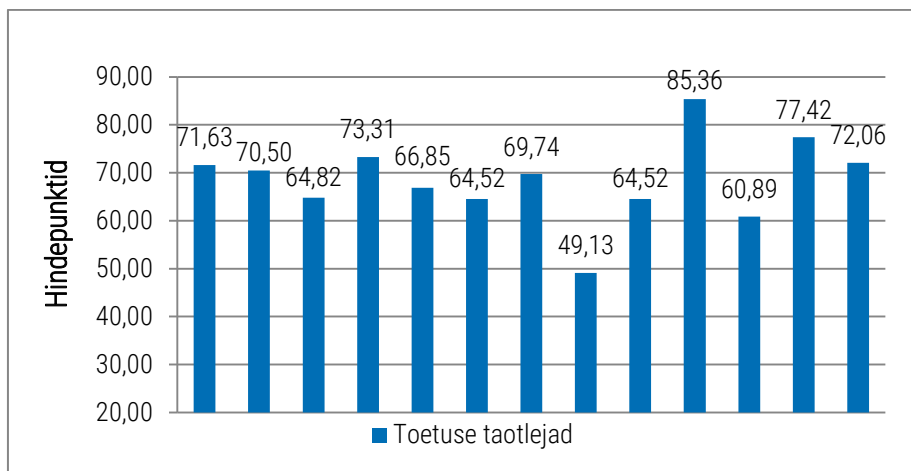
- kõrgema lisandväärtusega toodete tootmisele suunatud investeeringud;
- töökohti loovad ja säilitavad investeeringud;
- suurema omafinantseeringuga investeeringud;
- suuremat koostööd tegevad ettevõtjad;
- toote välisturule müümise osakaalu suurendamisele suunatud investeeringud;
- uue töötlemisüksuse rajamisele, olemasoleva võimsuse samaaegsele sulgemisele ja mitme töötlemisüksuse ühte kohta koondamisele suunatud investeeringud;

- suurema toorainekoguse kasutamisele suunatud investeeringud;
- taotleja konkurentsivõimet ja jätkusuutlikkust suurendavad investeeringud.

Hindamiskriteeriumite maksimumhinnete summa on 100 punkti. Minimaalne hindepunktide summa taotluse rahuldamiseks on vähemalt 30 punkti hindamiskriteeriumite maksimumhinnete summast.

II taotlusvoorus esitati kokku 13 taotlust, millest rahuldati 9. Suurim punktisumma oli II taotlusvoorus 85,36 hindepunkti maksimumhinnete summast. II taotlusvooru hindepunktide jaotumist illustreerib joonis 3.

Joonis 3. Hindepunktide jaotus, II taotlusvoor 2016

Allikas: PRIA

8 Kokkuvõte

Meetme 4.2.2 „Keskmise suurusega ettevõtjate ja suurettevõtjate põllumajandustoodete töötlemise ning turustamise investeeringutoetus“ raames on toimunud kaks taotlusvooru, kus II taotlusvoorus taotleti toetust 7 205 982 euro ulatuses ja määrati toetust 4 598 638 euro ulatuses. Kokku esitati 13 taotlust, mis sisaldas kokku 129 tegevust. PRIA rahaldas nendest 9 taotlust, mis sisaldas kokku 87 tegevust.

Toetuse saajate keskmine määratud toetuse summa II taotlusvoorus oli 52 858 eurot tegevuse kohta. Enim taotleti toetust „seadme ning selle paigaldamise, seadistamise või müüja poolt selle kasutamise väljaõppe maksumus“ tegevuse jaoks. Vähem taotleti toetust seadme kasutamiseks vajaliku tarkvara ja infotehnoloogilise seadme ostmiseks, paigaldamiseks ja seadistamiseks.

Kõige enam esitati taotluseid Tartu maakonnast, 4 taotlust. Põlva ja Harju maakonnast esitati mõlemast 2 taotlust, millest rahuldati kokku 3. Hiiu, Ida-Viru, Jõgeva ja Lääne-Viru maakonnast ei esitatud ühtegi taotlust. Ülejäänud nimetamata jäänud maakondadest esitati igauhest 1 taotlus. Erandiks on taotlus, mille investeeringute asukohaks on nii Saare kui ka Rapla maakond.

Ettevõtluvormide lõikes rahuldati kõige enam taotlusi aktsiaseltsidel, kokku 5, kellest 3 taotlejat olid keskmise suurusega ettevõtjad ja 2 suurettevõtjat. Osühingute poolt esitatud taotlustest rahuldati 4 taotlust, kellest 2 toetuse saajat olid keskmise suurusega ettevõtjad ja teised 2 suurettevõtjad. Aktsiaseltside lõikes oli keskmine määratud toetuse summa taotluse kohta 433 770 eurot, osühingutel keskmiselt aga 607 448 eurot taotluse kohta.

Kokkuvõtlikult võib öelda, et toetuse taotlemine meetme 4.2.2 raames oli aktiivne, sest taotletud toetuse summa ületas taotlusvooru eelarvet rohkem kui 64%, mis näitab toetuse olulisust ja vajalikkust.